

LJUBO BRADEŠKO - FRANC ŠMID

TRGOVINA

Trgovska dejavnost v Selški dolini je bila na začetku tega stoletja zelo skromna — kljub temu, da je bila precej razširjena, saj so bile trgovine tudi v odročnih vaseh. Nameščene so bile v neprimernih prostorih in slabo založene, pač po kupni moči prebivalstva. V Železnikih, Selcih in na Češnjici pa je bilo več trgovin, ki so bile dobro založene tako količinsko kot po izbiri. V teh krajih je bila koncentrirana tudi obrt, ki se je poleg prebivalstva oskrbovala v trgovinah.

Vse trgovine so se preskrbovale z blagom v večjih centrih, Ljubljani, Kranju, Škofji Loki, blago pa so dovažali z vozmi, saj je bilo to edino prevozno sredstvo. Vse so bile zasebne; v Železnikih je razen trgovin bilo Konzumno društvo, v Selcih in na Češnjici pa Gospodarski zadrugi s trgovinami.

Trgovci leta 1902: V Železnikih: Andrej Benedičič — Pod velbom, Josip Boncelj — Pri Bonceljnu, Lovro Boncelj — Štrbenc, Josip Demšar — Dagarin, Karol Dolenc — Pri Korlnu, Tomaž Dolenc — Pri Čečku. V Selcih: Franc Ber-

Zadružni dom s trgovino in gostilno v Spodnji Sorci

Foto France Planina

toncelj — Pri Žnidarju, Franc Šlibar — Pri Jakelnu, Franc Tavčar — Pri Štefanu, Marija Eržen — Pri Kramarju. V Dolenji vasi: Anton Jesenko — Pri Tonetu, Karol Luznar — Pri Španu. V Sorici: Peter Šuštar — Pri Jurlnu. Na Bukovici: Janez Fojkar — Pri Kisl. Na Zalem logu: Franc Demšar — Strojevc. Vseh skupaj je bilo 15 trgovcev. Poleg teh trgovcev z mešanim blagom je bilo v Selški dolini tudi nekaj trgovin z lesom.

V letih med prvo in drugo svetovno vojno se je število trgovin povečalo. To so bila sicer leta gospodarskih kriz, v Selški dolini pa je bila tudi huda brezposelnost in revščina, zato je bila kupna moč preibvalstva zelo skromna — kar je seveda vplivalo na trgovsko dejavnost, ter so se trgovci ukvarjali tudi z drugimi dejavnostmi, npr. z gostinstvom, s kmetijstvom, prevozi itd.

Med gospodarsko krizo, predvsem pa med vojno je nekaj majhnih trgovcev opustilo trgovine, ker ni bilo možnosti za nadaljnji obstoj, vendar se število ni bistveno zmanjšalo, saj je bilo leta 1941 v Selški dolini še 24 trgovin, leta 1945 pa je padlo na 8.

Gospodarska zadruga na Češnjici je obstajala do konca druge svetovne vojne, čeprav je poslovala v zmanjšanem obsegu, ker so bili prehrambeni artikli vezani na karte, ki so jih prejeli zaposleni in njihovi družinski člani. Po osvoboditvi so že leta 1945 pričeli organizirati zadrugne trgovine. Gospodarska zadruga je bila takrat še registrirana, vendar ni bila več aktivna. Zato se je združila z novo ustanovljeno zadrugo. Da ni bilo potrebno zbrisati stare zadruge iz registra in vpisati nove, so člani upravnega odbora postopek poenostavili tako, da so obstoječo gospodarsko zadrugo preimenovali v »Nabavno prodajno zadrugo za Selško dolino v Železnikih«. Ta zadruga je od prejšnje prevzela tudi osnovna sredstva ter pričela s samostojnim poslovanjem. Trgovina pa je bila še vedno zelo skromno založena, saj se je vse blago — prehrambeno in industrijsko — razdeljevalo le v vezani prodaji. Z razvojem industrije pa se je razširila tudi trgovina na vsa področja doline.

Po nekaj letih poslovanja so Nabavno prodajno zadrugo reorganizirali ter v Železnikih in na Češnjici ustanovili Potrošniški zadrugi, predvsem zaradi rarasčanja števila zaposlenih. V drugih krajih pa so se poslovne enote preimenovali v Kmetijske zadruge, ki so obstajale do konca leta 1958.

V Železnikih in na Češnjici so iz potrošniških zadrug ustanovili samostojne trgovine družbenega sektorja in trgovine okrajnega podjetja iz Kranja. Na predlog občine Železniki so 22. decembra 1958 predstavniki vseh trgovin v Selški dolini sklenili, da ustanovijo enotno trgovsko podjetje s sedežem v Železnikih. Sprejeli so tudi ime »Trgovsko podjetje SORA — Železniki«.

To podjetje si je prizadevalo, da obnovi in preuredi prodajalne, da bi ustrezale sodobnemu trgovskemu poslovanju. S prizadevanjem kolektiva so te načrte pretežno uresničili in tudi odkupili nekaj lokalov. Leta 1968 je bila zgrajena in izročena svojemu namenu prva samopostrežna trgovina v Železnikih.

Po 11 letih obstoja se je podjetje 1. januarja 1970 priključilo trgovskemu podjetju »Veletgovina LOKA« iz Škofje Loke. Vse poslovne enote izpred priključitve obstajajo tudi sedaj. V Selški dolini je zdaj v krajih: Sorica, Davča, Zali log, Železniki, Češnjica, Dražgoše, Selca, Dolenja vas, Bukovščica, Bukovica, Zgornja Luša in Lenart skupaj 14 prodajaln. Tovarna Alples na Češnjici ima industrijsko prodajalno povišva.

Zaradi velikega razmaha industrije in močno povečanega števila prebivalstva pa je potrebno zgraditi novo, sodobno trgovsko hišo, ki bo po predvidevanju strokovnjakov stala v bližini novega stanovanjskega naselja na Češnjici.